

Sprawozdanie z XXVII Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Zadania jednostek administracyjnych samorządu terytorialnego z wykorzystaniem potencjału grup dyspozycyjnych w przeciwdziałaniu zagrożeń bezpieczeństwa publicznego” (Wrocław, 12–13 maja 2016)

DOI: 10.19195/2083-7763.7.24

Intensyfikacja dyskursu nad nowymi zagrożeniami bezpieczeństwa publicznego obserwowalna jest na wszystkich poziomach życia społecznego, nie tylko w sferze naukowej, ale i potocznej. Implikuje to wiele pytań, a także wyzwań, przed jakimi stają zarówno teoretycy, jak i praktycy sfery publicznej państwa, tym bardziej że w ostatniej dekadzie daje się zauważyć wzrost znaczenia grup dyspozycyjnych, zwłaszcza paramilitarnych i cywilnych, ulokowanych w społecznościach lokalnych. Stały się one niezbędnym elementem struktury samorządów województwa, realizując zadania ochronne dotyczące bezpośrednio członków społeczności i tym samym zapewniając bezpieczeństwo oraz ład społeczny.

Utworzone w systemie społecznym, a ulokowane w systemie bezpieczeństwa państwa, grupy dyspozycyjne odgrywają rolę swoistego „katalizatora”, przeciwdziałając zagrożeniom lokalnie występującym w przestrzeni społecznej przez utrzymywanie ciągłego stanu gotowości do zapewniania bezpieczeństwa publicznego. W związku z tym w zapewnianiu ochrony oraz odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, należy zastanowić się nad następującymi pytaniami: jakie są zadania w zakresie zapewniania bezpieczeństwa państwa na szczeblu jednostek administracyjnych samorządu terytorialnego? Jak wykorzystywać kapitał społeczny grup dyspozycyjnych w stanowieniu bezpieczeństwa? Jakie są potrzeby i wyzwania w zapewnianiu bezpieczeństwa na poziomie lokalnym? Jakie są uwarunkowania zagrożeń pojawiających się w krajobrazie społeczności lokalnych? Czy wspólnoty samorządowe są zdolne do przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom? Czy samorządy terytorialne współdziałają z podmiotami ponadpaństwowymi w zakresie obrony i ochrony?

Problematyka z przedstawionego obszaru empirycznego była przedmiotem zainteresowania naukowców, przedstawicieli resortów systemu bezpieczeństwa, przedstawicieli organów samorządu terytorialnego oraz praktyków biznesowych podczas XXVII Międzynarodowej Konferencji Naukowej, która odbyła się we Wrocławiu w dniach 12–13 maja 2016 roku. Honorowy patronat nad konferencją objął marszałek województwa dolnośląskiego Cezary Przybylski. Wydarzenie naukowe zorganizowały dwa ośrodki: Zakład Socjologii Grup Dyspozycyjnych Instytutu Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Współorganizatorami konferencji były następujące ośrodki naukowe: Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych we Wrocławiu, Zakład Socjologii Edukacji Instytutu Socjologii UW, Polskie Towarzystwo Socjologiczne — oddział wrocławski, Akademickie Koło Naukowe Security & Society z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Patronat medialny nad konferencją objął miesięcznik „Polska Zbrojna”. Dwudniowe obrady zgromadziły ponad 160 uczestników zarówno z kraju, jak i z zagranicy, reprezentujących następujące ośrodki akademickie: Akademię Obronności Sił im. gen. M.R. Štefánika z Republiki Słowackiej, Wyższą Szkołę Oficerską Wojsk Lądowych we Wrocławiu, Akademię Obrony Narodowej, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Rzeszowski, Katedrę Filozofii Spo-

lecznej i Politycznej; ośrodki naukowo-badawcze: Polską Akademię Nauk, Europejskie Centrum Bezpieczeństwa i Samoobrony oraz ośrodki resortowe: Ministerstwo Obrony Republiki Słowackiej, Włoskie Siły Zbrojne PSA Group we Florencji.

Podczas dwudniowej konferencji odbyło się sześć sesji plenarnych, w czasie których omawiano zagadnienia dotyczące zagrożeń bezpieczeństwa w wymiarze zarówno globalnym, jak i lokalnym. W sesji pierwszej swoje wystąpienia zaprezentowali przedstawiciele grup dyspozycyjnych paramilitarnego oraz cywilnego systemu bezpieczeństwa państwa, funkcjonujących na terenie województwa dolnośląskiego. W wystąpieniach przedstawiono działalność i współdziałanie grup dyspozycyjnych oraz organizacji pozarządowych w celu zapewnienia bezpieczeństwa. Sesja została zakończona imponującym pokazem działania Samodzielnego Pododdziału Antyterrorystycznego Policji we Wrocławiu i Grupy Ratownictwa Specjalistycznego OSP „Starówka”.

W drugiej sesji plenarnej swoje referaty przedstawili reprezentanci polskich ośrodków akademickich. Dotyczyły one problematyki: elit w strukturach dyspozycyjnych, wartości moralnych w grupach dyspozycyjnych, walki z terroryzmem oraz naborem kobiet do szeregów państwa islamskiego, wrażliwości obywatelskiej we wzmacnianiu bezpieczeństwa.

W trzeciej sesji podjęte zostały następujące tematy: dialog społeczny wobec przezwyciężania zagrożeń, grupy dyspozycyjne w kreowaniu cyberbezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, a także kształcenie młodej kadry naukowej-doktorantów Akademii Ozbronionych Sił w kształtowaniu systemu bezpieczeństwa państwa Republiki Słowackiej.

Podczas czwartej sesji plenarnej swoje referaty wygłosili przedstawiciele zagranicznych ośrodków akademickich, naukowych i resortowych. Podjęta problematyka dotyczyła aktualnych zagadnień integracji europejskiej w kontekście zjawiska napływu imigrantów, istoty kondycji psychicznej członków grup dyspozycyjnych w kontekście skuteczności realizacji swoich zadań, a także w zakresie zwalczania przemocy w rodzinie przez powołane do tego instytucje, samokontroli społecznej w działaniach policji oraz racjonalizacji działań organów administracji publicznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa.

W drugim dniu konferencji, podczas sesji piątej, prelegenci kontynuowali refleksje naukowe nad problematyką dotyczącą zagadnień bezpieczeństwa publicznego: definiowania bezpieczeństwa publicznego, działań profilaktycznych podejmowanych przez straże miejskie, morale grup dyspozycyjnych vs zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i narodowego, polskiego systemu antyterrorystycznego. Omówiono także kwestię relacji jednostek wojskowych ze społecznością lokalną.

Podczas ostatniej sesji podjęto następujące zagadnienia: gotowość gmin do zapobiegania sytuacjom nadzwyczajnym, współdziałanie organów samorządu terytorialnego w celu zapewnienia bezpieczeństwa, przejmowanie kontroli nad siłą lokalnie występujących zagrożeń, etyka współczesnego terroryzmu oraz Foulcatowska „technologia sił państwowych” w stanowieniu bezpieczeństwa.

Eksploatowana podczas dwudniowych obrad problematyka osadzona była w realiach aktualnych problemów społecznych, zarówno tych na poziomie lokalnym, jak i globalnym. Uczestnicy z zaangażowaniem wskazali na problem przeciwdziałania terroryzmowi, a także na konieczność doskonalenia działań grup dyspozycyjnych cywilnego systemu bezpieczeństwa. Wypracowane konkluzje dostarczyły zarówno teoretykom, jak i praktykom odpowiedzi na postawione przez Organizatorów problemy. Ponadto stały się one podstawą do

wymiany poglądów, udostępniania wyników badań oraz podjęcia dalszych przedsięwzięć naukowych. Przedstawione referaty zostaną opublikowane w monografii w podserii Socjologia Grup Dyspocyjnych w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego pt. *Zadania jednostek administracyjnych samorządu terytorialnego z wykorzystaniem potencjału grup dyspocyjnych w przewyżczeniu zagrożeń bezpieczeństwa publicznego*.

Jan Maciejewski,
Daria Hofman

„Polskie pogranicza w procesie przemian”. Sprawozdanie z konferencji

DOI: 10.19195/2083-7763.7.25

Przemiany na polskich pograniczach w ostatnim ćwierćwieczu należy kojarzyć ze znaczącymi wydarzeniami, które nie pozwalają sprowadzić się do wspólnego miana, bo każde z nich jest innego rodzaju. Mimo tego, wszystkie te wydarzenia dotyczą funkcji granic za sprawą których we wszystkich przypadkach kształtują się pogranicza. Wpierw rozkład bloku komunistycznego i pęknięcie pilnie strzeżonych granic, później stanowienie nowego ładu granicznego za sprawą Schengen i europeizmu, obecnie wyzwania spowodowane masowym napływem nielegalnych migrantów z licznymi (rzeczywistymi bądź jedynie wyobrażonymi) zagrożeniami, które po raz kolejny wywołują pytania o funkcje i charakter granic.

Te słowa wstępu, napisane przez prof. Zbigniewa Kurcza, zachęciły ponad 40 uczestników z Polski, Niemiec i Litwy do wzięcia udziału w czwartej już edycji konferencji „Polskie pogranicza w procesie przemian”, która odbyła się w dniach 24–25 maja 2016 roku na Uniwersytecie Wrocławskim. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Socjologii UWrocław oraz Ośrodek Badań Regionalnych i Obszarów Pogranicza UWrocław we współpracy z Centrum Interdyscyplinarnych Studiów o Polsce Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą, Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy’ego Brandta UWrocław oraz Sekcją Socjologii Etniczności PTS. Marszałek Województwa Dolnośląskiego objął konferencję honorowym patronatem, a Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej wsparła projekt finansowo.

Konferencja została uroczystie otwarta przez prof. dr hab. Adama Jezierskiego, prorektora ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą UWrocław, prof. dr hab. Jerzego Juchnowskiego, dziekana Wydziału Nauk Społecznych UWrocław, Cezarego Przybylskiego, Marszałka Województwa Dolnośląskiego oraz prof. dr hab. Zbigniewa Kurcza, dyrektora Instytutu Socjologii. Wszyscy prelegenci podkreślali, że Uniwersytet Wrocławski jest ważnym miejscem dla spraw pogranicza. Dolny Śląsk rozwija współpracę z sąsiadami — Republiką Federalną Niemiec i Republiką Czeską. Ponadto we Wrocławiu pielęgnowane jest dziedzictwo Lwowa. Uniwersytet Wrocławski i miasto Wrocław wydają się zatem idealnym miejscem prowadzenia badań i dyskusji nad kwestiami granic i przemian na pograniczach.

Pierwszy panel — W stronę teorii — moderowała prof. dr hab. Maria Zielińska (Uniwersytet Zielonogórski). Kamil Bembnista (Leibniz Institut für Raumbezogene Sozialforschung, Berlin) przedstawił projekt, którego celem jest zbadanie kulturowych